

Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim

ul. Mickiewicza 46 • 17-100 Bielsk Podlaski

tel.: 858 332 616 • faks: 858 332 612

www.powiatbielski.pl • e-mail: starostwo@powiatbielski.pl

STAROSTA BIELSKI
17-100 Bielsk Podlaski
ul. Mickiewicza 46

Or.0022.3.2016

Bielsk Podlaski, dn. 29.01.2016 r.

PKT. 6

Rada Powiatu

w Bielsku Podlaskim

Na podstawie art. 38b ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1445, poz. 1045, poz. 1890) w załączeniu przedkładam „Sprawozdanie Starosty Bielskiego z prac Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w 2015 roku”.

Przedmiotowe zagadnienie zostało ujęte do realizacji w ramowym planie pracy Rady Powiatu w miesiącu lutym 2016 r., zatwierdzonym uchwałą Nr X/93/16 Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim z dnia 29 grudnia 2015 r.

STAROSTA

dr inż. Sławomir Jerzy Snarski

SPRAWOZDANIE STAROSTY BIELSKIEGO

z dnia 25 stycznia 2016 r.

z Prac Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w 2015 roku

Na podstawie art. 38a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. 2015 r., poz. 1445, zm. poz. 1045.) w celu realizacji zadań Starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli została utworzona Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla Powiatu Bielskiego. W jej skład wchodzi:

- Sławomir Jerzy Snarski – Starosta Bielski jako Przewodniczący Komisji,
- Piotr Bożko – Wicestarosta Bielski,
- Ryszard Anusiewicz - Sekretarz Powiatu,
- Adam Miron Łęczycki - Przewodniczący Rady Powiatu,
- Jan Bartoszek - Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej,
- Tomasz Wyszkowski - Naczelnik Wydziału Kryminalnego,
- Andrzej Samusiewicz - Naczelnik Wydziału Prewencji,
- Adam Naumczuk - Prokurator Rejonowy w Bielsku Podlaskim,
- Jan Opaliński - Kierownik Referatu ds. Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego.

W 2015 roku Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego obradowała w dniu 2 listopada 2015 roku. Na Posiedzenie KBiPP zostały zaproszone następujące osoby:

- Agnieszka Prokopiuk - Kierownik Zakładu Pomocy Doraźnej w Bielsku Podlaskim,
- Wojciech Rutkowski - Komendant Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim.

Tematem posiedzenia była ocena skuteczności działań powiatowych służb porządkowych i ratowniczych nakierowanych na zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom powiatu bielskiego w okresie jesienno-zimowym; oraz ocena stanu bezpieczeństwa pożarowego w powiecie bielskim w 2015 roku.

Po przywitaniu uczestników przez Starostę głos zabrał Pan insp. Wojciech Rutkowski Komendant Powiatowy Policji w Bielsku Podlaskim. Poinformował on o działaniach podejmowanych przez Komendę Powiatową Policji w Bielsku Podlaskim w ramach programu „Nie bądźmy obojętni,,

W miesiącu październiku opracowano Kartę Działania Nr 6/2014, zatwierdzoną przez Komendanta Powiatowego Policji w Bielsku Podlaskim insp. Wojciecha Rutkowskiego. Wpisy dokonywane w części „Adnotacje o efektach i realizacji zadań” dokonywane były na bieżąco. Wystosowano łącznie 13 wystąpień do MOPS, GOPS oraz spółdzielni mieszkaniowych z terenu powiatu bielskiego.

W ramach współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz pomocy i wsparcia osobom znajdującym się w grupie ryzyka wyiębieniem organizmu, zorganizowano w miesiącu październiku spotkanie z przedstawicielami władz samorządowych oraz dyrektorami MOPS, GOPS, Strażą Pożarną celem wypracowania form współpracy oraz pozyskania wykazów osób z grupy podwyższonego ryzyka i ustalenia miejsc zagrożonych. Na bieżąco dokonywano kolportażu materiałów informacyjnych dot. nr alarmowego oraz numeru do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego. Na uwagę zasługuje własne opracowanie oraz wydruk ww. ulotek przy współpracy z Urzędem Miasta w Bielsku Podlaskim. Ponadto na stronie internetowej tut. KPP oraz KWP Białystok zamieszczono 6 komunikatów prasowych dot. zagrożeń związanych z okresem zimowym. Również w lokalnej prasie („Nowiny bielskie”) ukazał się obszerny artykuł dot. spotkania zainicjowanego przez KPP w Bielsku Podlaskim.

Na podstawie pozyskanych informacji od samorządów i spółdzielni mieszkaniowych opracowano wykaz miejsc zagrożonych oraz wykazy osób z grupy tzw. podwyższonego ryzyka w rozbiciu na gminy. Zostały one przekazane poszczególnym dzielnicowym, celem dokonywania bieżących sprawdzeń.

W KPP w Bielsku Podlaskim wykazem miejsc przebywania osób zagrożonych wychłodzeniem organizmu objęto: przystanki MPK, dworzec PKS i PKP, parki miejskie oraz ogródki działkowe.

W teczce Kart Zadań Doraźnych KPP w Bielsku Podlaskim opracowano 6 kart dot. kontroli miejsc przebywania osób znajdujących się w grupie ryzyka wychłodzeniem ciała. W/w miejsca były sprawdzane na bieżąco.

Stanowisko dowodzenia w KPP w Bielsku Podlaskim wyposażone jest w teczkę zagadnieniową pn.: „Nie bądźmy obojętni-okres zimowy 2015/2016r” zawierającą: wykaz placówek pomocowych, rejestr placówek zapewniających miejsca noclegowe, wykaz miejsc przebywania osób zagrożonych wychłodzeniem, wykazy osób z grupy podwyższonego ryzyka w rozbiciu na gminy i procedury postępowania policji wobec osób bezdomnych i żebrzących.

W ramach szczególnego nadzoru naczelnicy Wydziału Prewencji wielokrotnie przypominają o realizacji powierzonych zadań i właściwym dokumentowaniu sprawdzeń (potwierdzenie w zeszycie protokołów odpraw Wydziału Prewencji oraz wytyczne przekazywane w formie pisemnej).

W sezonie jesienno- zimowym 2014/2015 służby patrolowe, dzielnicowi oraz ruch drogowy przeprowadzili łącznie 458 kontroli miejsc gromadzenia się osób bezdomnych, 103 razy odwiedzano osoby samotnie mieszkające (85 osoby).

W wyniku sprawdzeń 12 osób doprowadzono do miejsca zamieszkania, 9 osób doprowadzono do Izby Wyrzeźwień, 2 osoby doprowadzono do placówek służby zdrowia. Zgonów z powodów wychłodzenia nie było.

W ramach działań profilaktycznych prowadzono spotkania ze społeczeństwem, informując o zagrożeniach i o społecznym obowiązku zawiadamiania odpowiednich służb w sytuacjach, gdy widzimy osoby zagrożone wychłodzeniem.

Pani Agnieszka Prokopiuk - Kierownik Zakładu Pomocy Doraźnej w Bielsku Podlaskim poinformowała zgromadzonych o działaniach Zakładu Pomocy Doraźnej w okresie jesienno - zimowym.

W okresie jesienno -zimowym istotnie zwiększa się potrzeba korzystania pacjentów z opieki lekarskiej oraz obserwuje się zmianę charakteru zdarzeń w których uczestniczą zespoły Ratownictwa Medycznego.

Zakład Pomocy Doraźnej „składa się „z:

1. Opieki lekarskiej w ramach ambulatorium i karetki ogólnolekarskiej.
2. Karetki systemowej S i P.

Realizacja świadczeń medycznych odbywa się na dwóch poziomach. Biuro wezwań stanowi sito gdzie dyspozytor medyczny po zebraniu wywiadu decyduje o zadysponowaniu ZRM bądź karetki ogólnolekarskiej.

Opierając się na ramowej procedurze przyjmowania wezwań przez dyspozytora medycznego i dysponowania zespołami ratownictwa medycznego (Rozporządzenie ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2014r) działania dyspozytora medycznego obejmują:

1. odbiór powiadomienia o zdarzeniu przekazanego przez osobę dzwoniącą pod numer alarmowy przez podanie komunikatu słownego: „Ratownictwo medyczne, słucham” oraz kodu dyspozytora medycznego przyjmującego powiadomienie;

2. przeprowadzenie w sposób spokojny i zdecydowany krótkiej rozmowy telefonicznej z osobą dzwoniącą, mającej na celu:

a) uzyskanie informacji o:

- miejscu zdarzenia, a w przypadku wątpliwości związanych z ustaleniem dokładnego miejsca zdarzenia uzyskanie, w miarę możliwości, dodatkowych informacji dotyczących tego miejsca, umożliwiających zespołowi ratownictwa medycznego szybkie dotarcie na miejsce zdarzenia,
- danych osoby dzwoniącej obejmujących, w miarę możliwości, imię, nazwisko i numer telefonu,
- rodzaju zdarzenia,
- liczbie osób, u których podejrzewa się stan nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- danych osoby, u której podejrzewa się stan nagłego zagrożenia zdrowotnego, obejmujących, w miarę możliwości, imię, nazwisko, płeć i wiek,

- stopniu pokrewieństwa, w przypadku gdy osobą dzwoniącą jest krewny osoby, u której podejrzewa się stan nagłego zagrożenia zdrowotnego,

b) przeprowadzenie wywiadu medycznego obejmującego informacje o stanie zdrowia osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego;

3. przekazanie osobie dzwoniącej informacji o zadysponowaniu zespołu ratownictwa medycznego, w tym lotniczego zespołu ratownictwa medycznego, albo - w razie stwierdzenia, na podstawie przeprowadzonego wywiadu medycznego, braku stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego - poinformowanie osoby dzwoniącej o odmowie zadysponowania zespołu ratownictwa medycznego, z podaniem przyczyn odmowy i zaleceń dotyczących dalszego postępowania;

4. w razie konieczności, utrzymywanie stałego kontaktu z osobą dzwoniącą będącą na miejscu zdarzenia i przekazanie jej niezbędnych instrukcji dotyczących sposobu udzielania pierwszej pomocy osobie w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego przed przybyciem zespołu ratownictwa medycznego;

5. ustalenie priorytetu zadysponowania zespołu ratownictwa medycznego na podstawie przeprowadzonego wywiadu medycznego, z uwzględnieniem następujących kodów:

- kod 1 - niezbędny natychmiastowy wyjazd zespołu ratownictwa medycznego o najkrótszym czasie dotarcia na miejsce zdarzenia,

- kod 2 - niezbędny wyjazd wolnego zespołu ratownictwa medycznego;

6. zadysponowanie zespołu ratownictwa medycznego, w tym lotniczego zespołu ratownictwa medycznego, z uwzględnieniem najkrótszego czasu dotarcia na miejsce zdarzenia;

7. utrzymywanie kontaktu z zespołem ratownictwa medycznego i przekazywanie niezbędnych informacji jego członkom;

8. wskazanie, na żądanie zespołu ratownictwa medycznego, szpitalnego oddziału ratunkowego lub właściwego ze względu na stan zdrowia osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego szpitala, do którego ta osoba może być przewieziona.

Wywiad medyczny jest przeprowadzany z uwzględnieniem algorytmu przeprowadzania wywiadu medycznego, udostępnionego dyspozytorowi medycznemu przez dysponenta zespołów ratownictwa medycznego, stanowiącego pisemny zbiór pytań i rekomendacji wspomagających podjęcie decyzji przez dyspozytora medycznego, ustalonego na podstawie zaleceń wynikających z aktualnej wiedzy medycznej.

Dyspozytor medyczny w razie zaistnienia problemów, których rozwiązanie wykracza poza jego umiejętności i uprawnienia, zwraca się do lekarza dyżuru, wyznaczonego przez dysponenta jednostki, lub lekarza koordynatora ratownictwa medycznego o udzielenie niezbędnych informacji zgodnych z aktualną wiedzą medyczną dotyczącą stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Przytoczone kwestie są niezwykle ważne z punktu widzenia działania zakładu i gwarantują właściwe „wykorzystanie „ZRM. Wywiad jest elementem codziennej pracy i zwracana jest na niego szczególna uwaga.

W zbliżającym się okresie świątecznym ,infekcyjnym zwracana jest szczególna uwaga na możliwość zabezpieczenia właściwej realizacji świadczeń zdrowotnych.

Przejazdy w okresie świątecznym , imprezy sylwestrowe niosą wysokie ryzyko problemów związanych z zabezpieczeniem rejonu działania ZRM.

ZPD posiada zespół specjalistyczny i podstawowy 1 , karetkę ogólnolekarską stacjonującą w bielsku podlaskim oraz 2 zespoły podstawowe w podstacji Brańsk i Boćki. W przypadku wzrostu liczby wezwań szczególnie w okresie świątecznym jest w stanie dysponować w razie potrzeby zespoły z sąsiednich rejonów działania. Do dyspozycji pozostaje Lotnicze Pogotowie Ratunkowe realizujące świadczenia medyczne w sytuacjach wymagających pilnego transportu.

W przypadku realizacji świadczeń w ramach ambulatorium możliwe jest zwiększenie obsady lekarskiej aby sprostać wzrostowi zachorowań.

W centrum powiadamiania ratunkowego albo w wojewódzkim centrum zarządzania kryzysowego działają lekarze koordynatorzy ratownictwa medycznego w liczbie niezbędnej do zapewnienia całodobowej realizacji zadań:

1. Działalność lekarza koordynatora ratownictwa medycznego jest finansowana z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest wojewoda.

2. Do zadań lekarza koordynatora ratownictwa medycznego należy w szczególności:

- nadzór merytoryczny nad pracą dyspozytorów medycznych;
- koordynacja współpracy dyspozytorów medycznych w przypadku zdarzeń wymagających użycia jednostek systemu, o których mowa w art. 32 ust. 1, spoza jednego rejonu operacyjnego;
- udzielanie dyspozytorom medycznym niezbędnych informacji i merytorycznej pomocy;
- udział w pracach wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego;
- pełnienie całodobowego dyżuru.

Aby zapewnić maksymalne poczucie bezpieczeństwa niezbędne jest zrozumienie zasad działania systemu ratownictwa medycznego. Istotnym elementem jest również współpraca osoby dzwoniącej z dyspozytorem medycznym i sprawne udzielanie niezbędnych informacji co niewątpliwie skróci czas dotarcia i udzielenia pomocy. System ratownictwa medycznego to niewątpliwie rozwijający się dynamicznie obszar medycyny. W ciągu kilkunastu lat nastąpiła niewyobrażalna zmiana :

- nowocześnie wyposażone ambulanse
- inwestycje w sprzęt- możliwość transmisji do oddziałów kardiologii inwazyjnej
- możliwość szkoleń na wysokiej klasy manekinach imitujących ludzkie ciała, wydających dźwięki niemal identyczne do tych które mamy możliwość słyszeć u naszych pacjentów co daje lepsze możliwości szkolenia i podnoszenia jakości usług medycznych.

Przyszłość niesie jeszcze więcej korzystnych dla pacjenta zmian, inwestycji które zdecydowanie ułatwią codzienną pracę.

Pan Jan Bartoszek Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku Podlaskim przedstawiał działania KPPSP w okresie jesienno – zimowym.

Okres jesienno-zimowy jest to czas w którym mieszkańcy domów jednorodzinnych jak również budynków wielorodzinnych ogrzewają bądź też próbują dogrzewać swoje mieszkania, co wpływa na poniesienie niebezpieczeństwa powstania pożarów. Najczęstszymi przyczynami powstania pożarów w okresie jesienno-zimowym jest niewłaściwie i nieostrożne użytkowanie urządzeń grzewczych oraz pozostawienie bez dozoru włączonych urządzeń elektrycznych nieprzystosowanych do pracy całodobowej.

W zakresie działań prewencyjnych Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku Podlaskim opracowała i rozpropagowała broszurę pt.: „Czad -cichy zabójca" oraz broszurę dotyczącą zimowego dogrzewania mieszkań, które zostały rozesłane do Urzędów gmin/miasta, spółdzielni mieszkaniowych z terenu powiatu bielskiego oraz Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim. Broszury są dostępne również w wersji elektronicznej na stronie internetowej www.komenda.psp.bielsko.pl. Pomimo braku ustawowego nakazu wyposażenia obiektów mieszkalnych w gaśnice oraz detektory (czujki) dymu i tlenu węgla tutaj Komenda apeluje w/w broszurach o zaopatrzenie się w przedmiotowy sprzęt ppoż., co przyczyni się do znacznego podniesienia stanu bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.

Prowadzono również pogadanki i pokazy sprzętu podczas których poruszana była tematyka związana z bezpieczeństwem w okresie jesienno-zimowym.

W bieżącym roku w ramach akcji „NIE dla dymu" przekazano gaśnicę dla Rodzinnego Domu Dziecka w Bielsku Podlaskim. Patronem akcji była Komenda Główna PSP przy współpracy Fundacji ORLEN „Dar Serca"

Od początku roku przeprowadzono kontrole w 87 obiektach. Podczas czynności kontrolnych sprawdzano m.in. aktualność przeglądów technicznych instalacji kominowych i wentylacyjnych oraz instalacji użytkowych (instalacja elektryczna i odgromowa). Sprawność wyżej wymienionych instalacji ma duży wpływ na stan bezpieczeństwa obiektów w okresie jesienno-zimowym. W wyniku kontroli stwierdzono 18 nieprawidłowości związanych ze stanem w/w instalacji czego następstwem było wydanie decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Zaznaczyć należy również że wyniki czynności kontrolno- rozpoznawczych świadczyć mogą o wzroście świadomości społecznej w zakresie utrzymania w stanie sprawności technicznej instalacji grzewczych co przekłada

się na bezpieczeństwo pożarowe. Odzwierciedleniem tego jest sukcesywny spadek stwierdzanych usterek w/w instalacji.

Następnie Pan Jan Bartoszek zaprezentował ocenę stanu bezpieczeństwa pożarowego w powiecie bielskim.

Na terenie powiatu od początku roku doszło ogółem do 530 zdarzeń w tym 249 pożarów, 279 miejscowych zagrożeń (wypadki komunikacyjne, skutki związane z burzami i nawałnicami) oraz 2 alarmy fałszywe.

W analogicznym okresie ubiegłego 2014 r. w powiecie bielskim odnotowano 370 zdarzeń w tym 144 pożary, 225 miejscowych zagrożeń i 1 alarm fałszywy.

W 2015 r. w porównaniu do roku ubiegłego liczba wszystkich zdarzeń wzrosła o 160 w tym liczba pożarów wzrosła o 105 natomiast liczba miejscowych zagrożeń o 54.

W bieżącym roku w ramach działań prewencyjnych przeprowadzono 69 kontroli - w tym 6 kontroli w obiektach zamieszkania zbiorowego, 41 kontroli w obiektach użyteczności publicznej, 13 kontroli w obiektach produkcyjnych i magazynowych, 6 kontroli w lasach oraz 3 kontrole w gospodarstwach rolnych.

Największe i najtrudniejsze zdarzenia które miały miejsce na terenie powiatu:

W dniu 7 lipca 2015 r. w miejscowości Szmurły gm. Brańsk w okolicznym stawie, który służył do pojenia bydła utonęły 2 osoby (matka i córka).

W dniu 19 lipca 2015 r. przez powiat bielski przetoczyła się z dużą siłą wichura, która na swojej drodze powaliła tysiące drzew, zrywała dachy w budynkach mieszkalnych i gospodarczych. Największe szkody odnotowano na terenie gminy Wyszki w rejonie wsi Zakrzewo, Pulsze i Mulawicze oraz w gminie Bielsk Podlaski wzdłuż drogi krajowej nr 19 w okolicach wsi Ploski. Usuwanie skutków nawałnicy trwało przez kilka kolejnych dni, w sumie ilość zdarzeń od dnia 19 do 31 lipca 2015 r. związanych z usuwaniem skutków wichury wyniosła 80.

W okresie od 4 do 23 sierpnia 2015 r. w związku z występowaniem fali upałów z ekstremalnymi temperaturami dochodzącymi do 37°C na terenie powiatu bielskiego wprowadzono stan podwyższonej gotowości operacyjnej. W wspomnianym okresie wysokich temperatur na obszarze powiatu bielskiego wybuchło 46 pożarów - pożary najczęściej obejmowały obszary leśne oraz uprawy rolnicze i gospodarstwa rolne.

W nocy z 9 na 10 października 2015 r. w Bielsku Podlaskim przy ul. Kościuszki 7 miał miejsce pożar budynku wielorodzinnego drewnianego. W chwili przybycia na miejsce zdarzenia pierwszego zastępu z Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Bielsku Podlaskim pożarem objęte było poddasze budynku (ogień wydobywał się z okien na poddaszu). W chwili dojazdu pierwszych jednostek pożar był w fazie rozgorzenia było to przyczyną późnego zauważenia i zgłoszenia zdarzenia do Straży Pożarnej. Mieszkańcy budynku (15 osób) opuścili swoje mieszkania przed przybyciem jednostek Straży Pożarnej oprócz 8-letniego dziecka, które mogło znajdować się w budynku, jedna osoba została ewakuowana przez strażaków. Ratownicy podjęli próbę przeszukania pomieszczeń w których mogło znajdować się dziecko, jednak ze względu na wysoką temperaturę i możliwość zawalenia się drewnianego stropu próba okazała się nieskuteczna. W momencie gdy temperatura panująca wewnątrz budynku spadła, ratownicy powtórnie weszli do budynku, po przeszukaniu jednego z pomieszczeń znaleziono w łóżku ciało dziecka.

Wnioski: Trwająca od początku roku susza i pojawienie się upałów spowodowało katastrofalne zagrożenie na obszarach leśnych i w rolnictwie, wynikiem którego były wymienione pożary, przy których likwidacji tylko w miesiącu sierpniu brało udział 227 pojazdów ratowniczo-gaśniczych i ponad 1200 strażaków.

Upalne lato i susza powodowały nie tylko bezpośrednie zagrożenie ale pojawiały się również inne, pośrednie czynniki, mające wpływ na wzrost zagrożenia pożarowego. Jednym z nich był brak orki ściernisk bezpośrednio po żniwach, co miało negatywny wpływ i przyczyniało się do rozwoju pożarów na terenach wiejskich, często w sąsiedztwie lasów.

Podsumowując dotychczasową, tegoroczną statystykę, można stwierdzić, iż największy wpływ na ilość zdarzeń, które występowały w bieżącym roku na terenie powiatu miały czynniki zewnętrzne - pogodowe. Będzie ich zapewne coraz więcej i choć nie jesteśmy w stanie im się przeciwstawić, to możemy poprawiać nasze działania skierowane na usuwanie skutków powstałych zdarzeń.

Członkowie komisji pozytywnie ocenili działania służb ratowniczych i porządkowych powiatu, podejmowane w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom powiatu w okresie jesienno zimowym. Za zadowalający uznano również stan bezpieczeństwa pożarowego powiatu bielskiego.

Starosta Bielski

Sławomir Jerzy Snarski